

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у I кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти очікують **зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** в наступні 12 місяців та **позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** на цей період. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 2.7% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 10.5%) (графік 1), у цілому по Україні – 8.5%. Найбільш песимістично налаштовані респонденти підприємств переробної промисловості (33.3%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 52.6% опитаних респондентів очікують, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 57.9%), у цілому по Україні – 51.6%. **Головними чинниками зростання інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 71.1% респондентів (у попередньому кварталі – 73.7%), у цілому по Україні – 81.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 7.9% (у попередньому кварталі – 2.6%), у цілому по Україні – 3.7% (таблиця). Найоптимістичніше налаштовані керівники підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – 27.3%);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 5.3% та 15.8% відповідно (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 18.4% та «мінус» 14.3% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 6.8% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 7.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 2.7%). Водночас респонденти області очікують зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 5.4%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.3% та «мінус» 1.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників на своїх підприємствах нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 21.1%). У цілому по Україні – «мінус» 6.3% (графік 4);
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та помітне уповільнення зростання цін на товари / послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 86.1% та 47.2% відповідно (у попередньому кварталі – 86.8% та 65.8% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют, ціни на сировину і матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **прискорення зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 57.9% та 44.7% відповідно (у попередньому кварталі – 47.4% та 34.2% відповідно) (графіки 4 і 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії та недостатній попит (вплив чинника посилюється) (графік 5).

Підприємства області очікують, що **потреби в позикових коштах** найближчим часом **зростуть** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом пом'якшилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

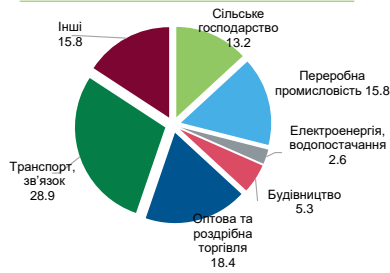
97.1% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.3%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

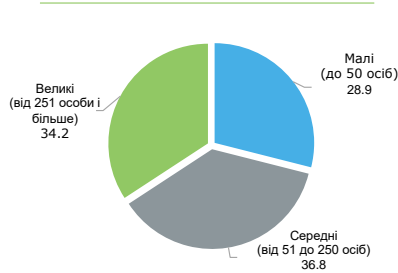
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 5.3% (як у IV кварталі 2023 року). У цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (як у IV кварталі 2023 року);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 13.5% (у IV кварталі 2023 року – 10.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

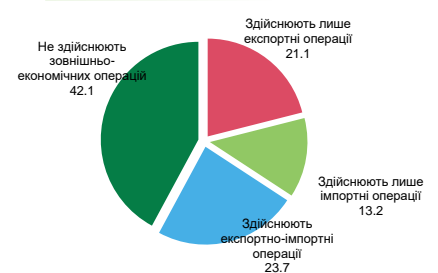
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

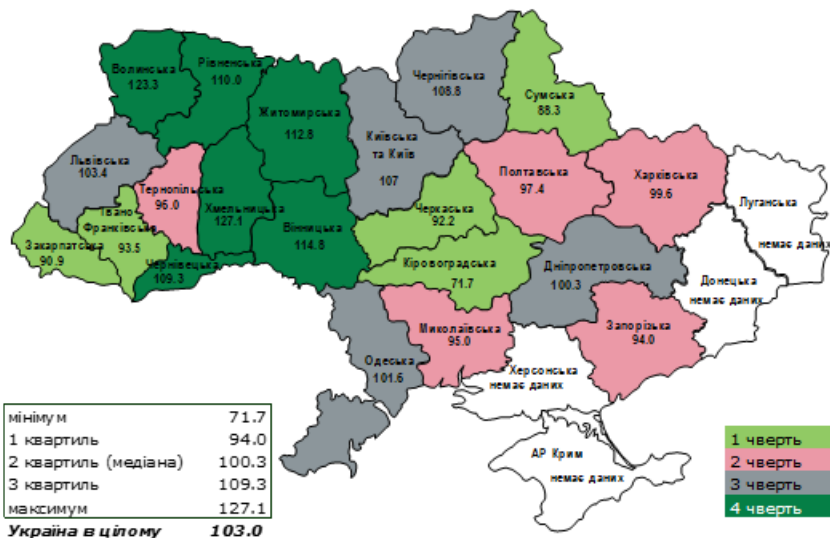

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 січня – 28 лютого 2024 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

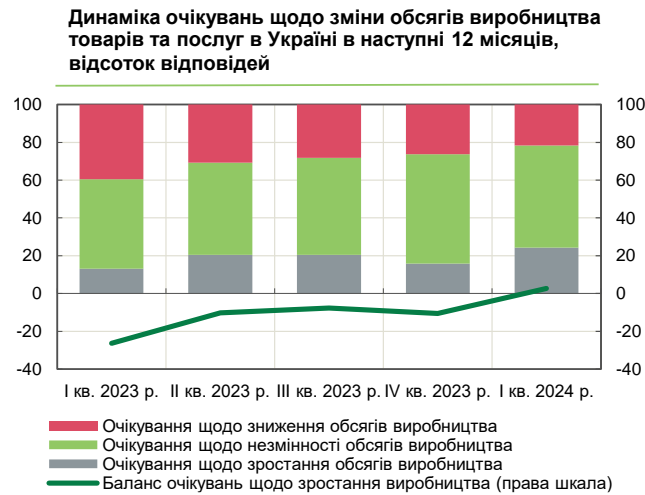
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-26.3	2.5	5.1	2.6	7.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-21.1	7.5	-2.6	-18.4	5.3
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-19.4	10.5	-2.7	-5.4	-2.7
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	-16.2	15.8	10.5	-2.7	7.9
кількості працівників	-26.3	0.0	-10.3	-21.1	-10.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

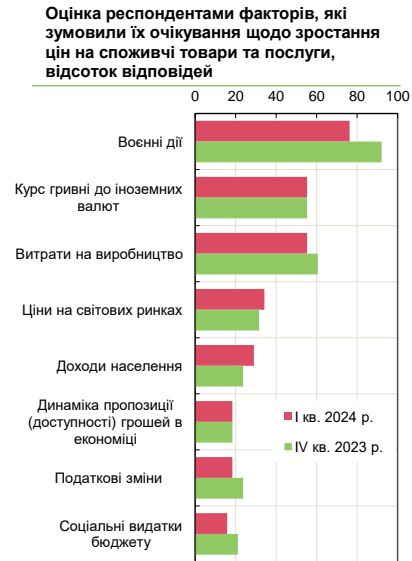
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

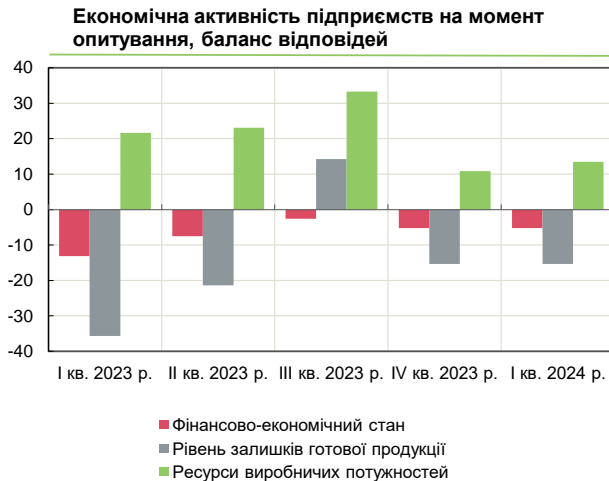
Графік 1

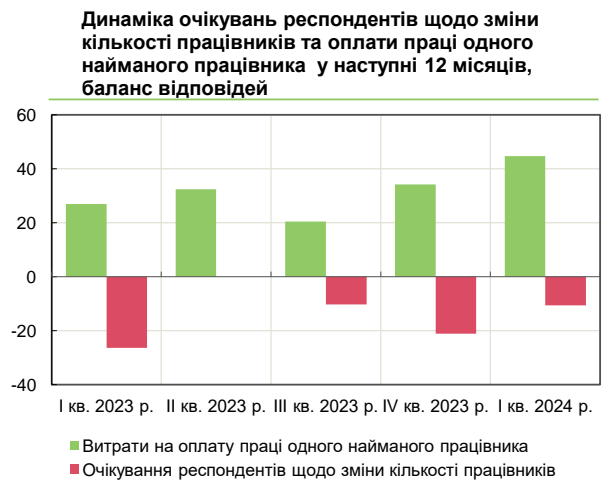
Графік 2

Графік 3

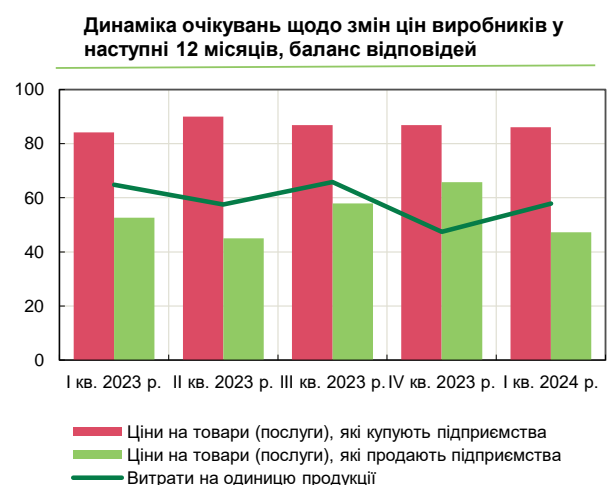
Графік 4

Графік 5

Графік 6

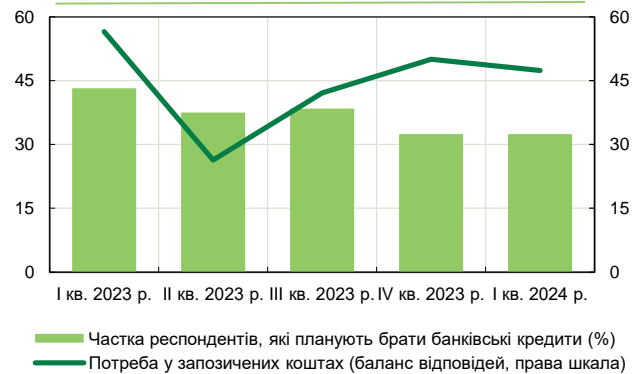
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

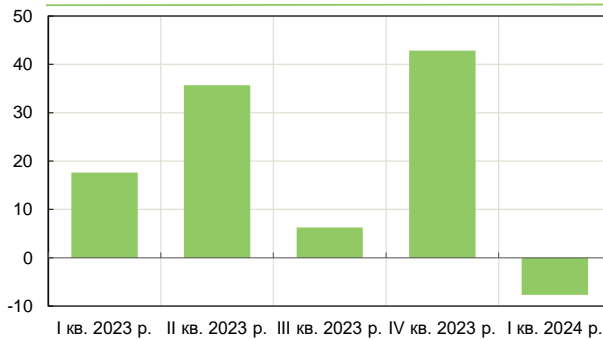
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

